

Spet je pomlad

*Spet je pomlad in trate zelene,
s tisoči cveti lepo okrašene,
ki se ponujajo: tvoje smo, vtrži,
vtrži in v svojih rokah nas obdrži,
zate vzcveteli smo, da te krasimo,
da boš pozabil na mrzlo zimo,
ki te je vklepala v tesne prostore,
vrata odpri, odgrni zastore,
stopi pred nas v naravo zbujeno,
da bo zadihalo srce sproščeno,
z nami pomladi se veselilo,
novih moči za življenje dobilo.*

Ivan Matičič

Po pirhe sta šla

Risba O. Gasparija.

Se še spominjate Tinča in Tonce, kako sta »morje prebrodila« v lanskem letniku »Vrtca«? Marsikoga izmed vas bo gotovo zanimalo, kaj sta ta dva pastirca pozneje še vse doživela. Zato bo prav, da se ju zopet nekoliko spomnimo in pogledamo na Hruševje.

Tedaj sta bila res hudo zdelana, ko sta prišla iz brezna, in lep čas se nista nikamor več ganila s Hruševja. Toda čas vse bolečine pozdravi in do prihodnje pomladi sta že pozabila na tiste bridke dogodke — in zopet ju je zamikalo domov. Saj ni lepšega kot iti spomladi po pirhe pod ljubljeni rodni krov, čeprav štiri ure daleč, kakor je s Hruševja na Zasade, in to še skozi neskončni gozd.

Tinč in Tonca sta se torej velikonočno soboto opoldne odpravila. Ratajeva, stric in teta, jima nista branila, ker sta pač razumela, kako vleče otroke velika noč domov. Da bi se vnovič zgubila v gozdu, o tem nista stric in teta dolgo razmišljala. Otroka sta imela že toliko bridkih izkušenj, da sta si morala pač dobro zapomniti, kod pelje pot proti domu. Vendar je teto le skrbelo, kako bosta hodila, stric je pa peljal fanta na hrib in mu pokazal, kako se morata ravnati po soncu, ako bi znova zgrešila. In Tinč je natanko premostril ta najboljši kažipot in najzanesljivejši kompas: sonce. Nekaj dni pred odhodom ga je venomer opazoval, kako se suka preko gozda. Pa še na nekaj je mislil: na vžigalice. Teh ne sme pozabiti doma, ker ne ve, kaj se jima utegne primeriti na tako nevarni poti.

Teta jima je pripravila veliko culo: eno celo gnjat, kolač, suhih klobas in pirhov. To naj neseta domov za praznike. Potlej jima je dala še brašna za na pot. In tako sta šla na veselo potovanje. Bila je pomlad in mlado brstje je klilo iz zemlje, po gozdu so pa ležale še lise snega, ki pa niso delale mladima popotnikoma nikakih ovir. Saj je prodiralo sonce bolj in bolj skozi goščavje in je pilo vse skrite sledove minule zime. Mlada popotnika sta dobro hodila. Na križpotih se je Tinč nekajkrat ozrl okrog pa kar gladko presodil pravo smer. Venomer je uravnaval smer po soncu, ki jima je svetilo, da je bilo veselje. Ko sta bila že daleč, je pa splezal tu in tam na smreko, kjer se je pre-

pričal, če prav hodita. Da, resnično, prav sta hodila skozi in skozi. In ko sta končno zaslišala kričanje otrok z Zasadov, sta bila tako vesela, da sta pričela na glas klicati svoje bratce. »Ohoo, Japček, Nežica, Mihec!« Nekaj časa je bilo tiho, potem se je pa usulo vpitje z Zasadov. Bratci so uganili, da prihajata Tonca in Tinč. Kar naproti so jima zdrveli. Joj, to je bilo veselje, ko so se srečali! Malone leto dni se niso videli. Nekaj časa so se kar gledali: vsi so zrasli za spoznanje med tem časom, ta dva in oni trije, zato so se morali najprvo premeriti od nog do glave. O, potem pa urno domov, domov!

Lahko si mislite, kakšno veselje je bilo na Zasadih, ko sta prišla Tinč in Tonca. Otroci in tudi starejši prebivalci vseh treh hiš so hiteli vkup, da vidijo in se na lastne oči prepričajo, kdo je prišel na te borne, pozabljene Zasade. Če pride v mesto poln vlak ali pridrvi poln avto popotnikov, se nihče zanje ne zmeni, ker je v mestu toliko ljudi, da se iz njih ne vidiš. Niti avto, drveč po beli cesti in zavrt v oblake prahu, nič ne pomeni, ker so ljudje tega dima siti. Na Zasade pa prideta dva pastirca in spravita vse pokonci, kar leze in gre, ljudi in živinče. Kdo je prišel na Zasade? Vsakdo hoče vedeti in videti. Češminova dva sta prišla na praznike. Kaj sta pa prinesla? Tudi to bi hoteli vedeti in videti ljudje in živinče. Ne, culo bosta pa že doma razvezala.

Češminova mati je prihitela na prag in vesela zavpila: »O, ljubljenca moja, sta vendar prišla! Čast Bogu, da vaju zopet vidim!« In ju je mati srečna objela in pritisnila na srce, tako da so bili vsi ganjeni; tudi živinče, ki je zraven stalo, je veselo poskočilo. Tinč in Tonca sta prišla in pirhov sta prinesla! Da, to je bil velik dogodek za Zasade.

Spravili so se noter, kajti večer je legal na zemljo in na vse to gozdovito okolje. Zdaj govorita, ljubljenca, in povejta vse, kar vama leži na srcu. Kako sta živela in kaj sta doživela v tem letu in kako je na Hruševju. Razume se, da sta povedala tudi o tistem breznu in o težavah, ki jima jih je prizadelo. Mati se je prestrašila, otroci so pa malone jokali od strahu. No, pa so se le pomirili in hvalili Boga, da sta še oba tu živa in zdrava.

Zjutraj so zgodaj vstali, kajti bila je velika nedelja, a cerkev daleč, daleč, tam za tretjo goró. Komaj, komaj je bilo slišati rahlo zvonjenje iz daljne dalje, čeprav je z vsemi tremi slovesno pritrkavalo velikonočno jutrnje. Mati je vzela s sabo k maši Tinča, Japčeta in Nežico. Tonci je naročila podkuriti ognjišče, obleči Miha in opraviti druga gospodinjska dela. Saj Tonca je bila že mala gospodinja. Tako prožno se je zasukala po hiši in okoli ognjišča, da je mali Mihec kar poskakoval od veselja. Danes se ni prav nič obotavljal vstati, ker je vedel, da je velikonočna nedelja in da jih čaka polna košara samih blagoslovljenih dobrot. Ni bila noč velika, temveč dan bo velik, dan; tako si je mislil Mihec.

Ko so slednjič prišli od božje službe in je mati odgrnila beli prt z blagoslovljenih jedil, ej, tedaj je zadišalo po hiši! Mati je vzela nož in narezavala gnjat na lesen krožnik. Tonca je strgala hren, da je bila vsa solzna. Ostali otroci so bili zbrani zraven in se niso mogli nagledati teh dobrot, ki so samo enkrat v letu pri hiši. Potem je mati narezala še kolač — in tako so spodobno posedli k mizi, odmolili in segli po dišečem žegnu. Gotovo bi si želeli vsako nedeljo veliko noč, a je samo enkrat v letu.

Potem je mati razdelila otrokom pirhe — in srečni so hiteli ven na sonce. Velika noč je bila na Zasadih. Na ozelenelih tratah se je paslo živinče in zvončkljalo s svojimi zvončki. Okrog gredic so vodile koklje drobne piščančke, ki so tekali in bili ljubki kakor živi pirhi. Na soncu pred hišo so se igrali mladi mucki, po trati skakljali mladi kozlički in se igrali z otroki. Na drevju so peli ptički, pred hlevci skakljali mladi pujski, a iz zemlje je ktilo mlado rastje. Taka je bila velika noč na Zasadih.

Kakor vsako veselje tako neznansko hitro mine, tako so tudi Tinču in Tonci ti prazniki prehitro minili. Posloviti sta se morala brž prvo jutro po praznikih in se vrniti na dolgo pot preko gozda. Vsa družinica ju je spremljala nekaj časa, potem so se poslovili, se objeli in šli žalostni narazen. Še dolgo časa so si klicali in se pozdravljali, da je odmevalo po gozdu, dokler jim ni gošča klicev zadušila.

Mlada popotnika sta pospešila korak. Hodila sta dobro in v pravilno smer, kajti nekoliko sta se že spoznala na številnih križpotih. Kjer se jima je pa pot zamotala, jima je sonce posvetilo v pravo smer. Bosta torej le srečno prebrodila nevarni gozd. Bomo videli, kakšne ovire še utegnejo priti.

Tu in tam ju je kaj zmotilo. Zdaj je zabevskal jazbec v bližini, zdaj bevsknil srnjak, potem zalajal lisjak. Malo sta se prestrašila, a kmalu zopet mirno nadaljevala pot. Je pa slednjič nekaj zarenčalo. Mlada popotnika sta obstala in v hipu pobleдела. Kaj je to? Poslušata, poslušata. Divje zavijanje se dozdeva Tinču zelo sumljivo. Ozre se okrog sebe pa veli:

»Na smreko! Brž, brž na smreko!«

Tonci se kolena zašibijo, tako da jo mora Tinč vleči k bližnji smreki in ji pomagati gor. »Dobro se drži!« ji reče. Ko je sestra zgoraj na varnem, se Tinč še nekaj ozira in razmišlja, kakor bi iskal kake druge rešitve. Slednjič pa uvidi, da ni več dosti časa, zato spleza še sam na smreko. Res ni bilo dosti časa več, kajti nevarnost je bila že tu. Dva siva volka sta šinila mimo. Tonca malo da ni zakričala od strahu, Tinč jo je brž prijel za usta. Volka sta pa vohala po tleh in po zraku, obračala se na vse strani. Morda bi jo odkurila, da se ni Tonci prav tedaj ulomila veja. Punče je omahnilo in zakričalo, Tinč jo je brž ulovil in obdržal, a volka sta planila k smreki in strahovito zarohnela. Otrokoma je postalo vroče, kajti zdaj sta bila ujeta. Zverini sta se poželjivo ozirali gor, kazaje svoje nevarne zobe. Visoko sta se zaganjali, hoteč čimprej doseči okusno pečenko. Medtem ko je Tonca venomer javkala in drgetala, je Tinč kar miren gledal dol na sovražnika. Na smreki se ni volkov prav nič bal, temveč je na tihem hvalil Boga, da jim ni dal krempljev in spretnosti za plezanje. Toda nekaj drugega je Tinča skrbelo: nevarna straža utegne stražiti spodaj morda dneve in dneve; za tako dobro pečenko se gladnim goltancem straženje pač izplača. Saj enkrat morata priti dvonožca dol, če ne prej, takrat, ko bosta onemogla padla na tla. Tako mislita volčja goltanca spodaj in se poganjata kvišku, morda od samega veselja. Tudi Tinč to razmišlja, a ne ve, kako bi se izmotal iz te nevarne pasti. Kljub temu pa venomer tolaži Tonco, zagotavljajoč ji, da se bosta že na kak način rešila. Kako se bosta rešila, tega Tinč niti sam ne ve. Morda pridejo mimo kaki gozdarji s sekirami, in ti bodo pregnali požrešne prežune.

Prežuna pa kar naprej prežita — in ure potekajo. Čeprav sta požrešna, da bi drug drugega snedla, vendar sta polagoma le sprevidela, da bo treba del pečenke tudi drugim tovarišem prepustiti. To pa za ceno straže. Uvidela sta namreč, da sama vendar ne bosta mogla noč in dan stražiti. Zato bo treba še druge poklicati. In sta šla ter pričela pomenljivo zavijati tja nekam v stran. Nič ni bilo odziva. Nekaj časa sta mendrala sem in tja, potem jo pa iztegnila proč.

Tinč je brž uganil, da morata imeti prežuna nekaj za bregom. Najbrže sta šla še po druge, da bodo potem z združenimi močmi naskočili. Naj bo že kakor hoče, Tinč je porabil ta trenutek ter brž zdrsnil s smreke. Tonci je naročil, naj ostane mirno gori, sam je pa pričel z veliko naglico znašati protje k smreki. Okrog in okrog je hitro nabiral suhe veje, dračje, lubje in podobno, kar mu je prišlo pod roko. Tri kupe je napravil, na vsako stran smreke enega. Potem se je ulegel zraven in čakal.

Imel je prav. Kmalu je zaslišal novo zavijanje iz dalje. To pot je bilo močnejše kot prej, kar je značilo, da jih prihaja več. Zdajci je Tinč vedel, kaj ima napraviti. Brž je izvlekel iz žepa vžigalnice pa zažgal vse tri grmade. Kmalu nato so se zagnali štirje volkovi proti svojemu cilju, a so presenečeni obstali, ko so videli švigati plamen. Zadaž za ognjem so pa videli Tinča, ki se jim je režal. Na, to je pa višek nesramnosti! Dvonožna pečenka je stopila z drevesa in tu se nastavlja gladnim goltancem in jih naravnost draži! »Ks, ks, ks, hau, hau, hau!« Prav tako jih je dražil Tinč. Ne, takega izzivanja pa gladni goltanci ne marajo prenašati, se rajši osmodijo.

In je prvi poskusil srečo ter se zagnal proti nastavljeni pečenki. Brž ko si je osmodil gobec, je odskočil nazaj in jezno rentočil. Nato je prijel drugi od druge strani. Tonca je zaklicala Tinču, naj pazi, kajti volk je poskušal vdreti skozi nevarno vrzel. Tinč je priskočil in z gorečo glavno tresnil roparja po gobcu. To so bili šele poskusi. Zdaj so pa navalili vsi štirje, kajti niso

se marali izzivati. Od vseh strani so naskočili — in Tinču se ni dalo več smežati. Res so goreli ognji s polnim plamenom, ali med njimi je bilo le nekaj presledkov — in ti so bili nevarni za predore. Tinč je pričel razmetavati ogenj na vse strani, z gorečimi glavnjami je udrihal po gobcih, a je vse premalo zagleglo. Napadalci so se zavedali, da so štirje proti enemu, zato niso marali odnehati. Tinč bo pa tudi težko vzdržal sam na vse strani.

Kar naenkrat je začutil volka na hrbtu. Še trenutek pa mu bo zasadil zobe v tilnik — in Tinča ne bo več. A je bil dečko toliko pri sebi, da se je v trenutku s hrbtom oslonil na ogenj. Jej, kako je zver zatulila in se zavihtela proč! Kar valjala se je tja proč po gošči. Ta se ne vrne več. Ostali trije so naskakovali dalje, a Tinč jih je

tem močnejše odbijal. Kdor je do dobra okusil Tinčev ogenj, tako da mu je zacvrčalo na koži, ta jo je naglo odkuril, kar po hrbtu je zaplesal tja ven. Tako so odšli trije, medtem ko je četrti nato izgubil veselje in jo še on ucvrl za njimi. Neumni so bili, ker so naskočili goreče grmade.

»Alo, Tonca, dol!« Tako je zmagovito zaklical zdaj Tinč in si otiral pot. Bil je dokaj zdelan, malo raztrgan in tudi ožgan; saj ni čudno v taki bitki. Vzela sta si nekaj gorečih glavenj iz ognja in šla dalje. Nič se ne ve, morda bo treba še komu podkuriti med potom. Zares, dolgo časa sta se mudila pri tisti smreki, zato bo treba naglo stopiti, da ju nazadnje ne zaloti noč, ker pottlej bo joj! Kar tekla sta. Preden sta prišla iz gozda, sta bila močno utrujena in Tonca je rekla, da nikoli več ne mara na to nevarno pot. Stric in teta se ju bosta zopet ustrašila, ker sta tako zdelana. Res je, toda z meseci se vse pozabi in vse preboli, in verjetno je, da pojmeta še v tretje v to nevarnost.